

Nr 224.

Av herrar **Staxäng** och **Carlsson** i Bakeröd, om inrättande av ett fiskets forskningsråd.

Den vetenskapliga forskningen har under senare tid kommit att framstå såsom en synnerligen mäktig hävstång för utvecklingen. Talrika exempel från det andra världskriget ha sålunda bevisat, vilka utomordentliga resultat på de mest skilda områden som genom en målmedveten vetenskaplig forskning kunna uppnås. Men även under fredsförhållanden ha genom forskning åstadkommits utomordentliga resultat, som med stor framgång kunnat utnyttjas av produktionslivet. Icke minst i Sverige har sålunda forskningen inom exempelvis husdjurs-, utsädes- och skogsodlingens områden lämnat resultat, som möjliggöra, att vi i vårt land nu kunna se framtiden an med större tillförsikt än som var möjligt endast för några decennier sedan.

Inom fiskets och havsforskningens områden har Sverige gamla förnämliga traditioner att falla tillbaka på. Landet har haft flera föregångsmän på detta område, och även nu äga vi tillgång till vetenskapligt skolade krafter, som på grund av både grundliga insikter och håg för självständig forskning på ifrågavarande område skulle kunna åstadkomma resultat av stort praktiskt värde, såvida deras kapacitet kunde bli fullt utnyttjad. Så är emellertid icke fallet och anledningen härtill är, att anslagen för forskningsuppgifter på fiskets och havsforskningens områden äro alltför små. För att möjliggöra en sådan målforskning, som kunde lämna verkligt betydelsefulla resultat, skulle erfordras att medel ställdes till forskningens förfogande i betydligt högre grad än nu är fallet.

I det följande skola översiktsvis nämnas några av sådana forskningsföremål, som man kan förutsätta skulle leda till värdefulla resultat, om de kunde bli målmedvetet bearbetade.

Beträffande sötvattensfisket utgöra möjligheterna att bättre utnyttja våra vattendrag för laxfiske en av de mest betydelsefulla frågorna. I privat regi men med hjälp av statsmedel pågå sålunda vid Kävlingeåns vattensystem i Skåne laxodlingsförsök i ganska stor skala. Vidare har chefen för vattenfallsstyrelsen tillsatt den s. k. vandringsfiskutredningen för undersökningar på detta område, men utredningen uppges lida brist på medel för att kunna komma till verkliga resultat. En allmän uppfattning är, att vårt sötvattensfiske skulle kunna vara betydligt mer givande om resurserna utnyttjades på ett rationellare sätt än nu är förhållandet. Åtskilliga av de frågor, som

kunde tarva en lösning för att uppnå en större avkastning av sötvattensfisket är med all säkerhet av den natur, att de kräva en vetenskaplig bearbetning.

De största vetenskapliga insatserna torde emellertid tarvast för att göra resultatet av havsfisket bättre än det nu är. Bland försök, som nyligen igångsatts utomlands, skulle — för angivande av problemens art — kunna anföras att i England fiskens reaktion för ljud undersökes och i Norge praktiserast en metod att genom användande av starka strålkastare locka upp sillen till ytan. En annan grupp av forskningsuppgifter består i prov med redskap och undersökning av fiskemetoder. Det kan sålunda erinras om att vissa prov med en s. k. flyttrål gävo så värdefulla resultat, att ett omfattande fiske med detta fångstredskap igångsattes. Det anses att fisket med flyttrål räddat det bohuslänska vintersillfisket senaste säsong. Det kan vidare påpekast, att arbetet med snurrevad är synnerligen tungt och att redskapen slitast mycket hårt. Det torde ligga inom det möjligas gränser att efter konsekventa försök komma fram till en förbättrad fiskemetod med detta redskap. Hur praktiskt sinnade de enskilda fiskarena än äro kunna experimentarbeten av detta slag icke förväntast bli utförda av dem i tillräckligt stor skala helt enkelt därför att de icke ha råd eller tid därmed. Däremot skulle de kunna ge tekniskt drivna forskare impulser, som kunde bli bearbetade efter vetenskapliga principer. Genom ett samarbete mellan skickliga praktiker och teoretiker kunna värdefulla erfarenheter göras under förutsättning att medel för experiment och försök stå till förfogande.

Frågan om fiskefartygens byggnad och utrustning är ett annat ämnesområde, där forskningsarbete med fördel skulle kunna igångsättas. Som exempel härpå kan nämnast den aktuella frågan om att bättre resurser tillskapas för att fiskarena redan på fångstplatsen skola kunna bereda fångsten, så att den kan förast i land i så förstklassigt skick som möjligt. Det kan härvid erinrast om att man i Norge gjort försök att få fram kylanordningar, som äro avpassade för fiskefartyg av vanlig storlek och som kunna monterast ombord utan att lastkapaciteten alltför mycket begränsast. Med tanke på kylteknikens framsteg och filéskärningens växande betydelse är det angeläget, att denna fråga så snart som möjligt bringast till en för svenska förhållanden lämpad lösning.

Avsikten har icke varit att med ovanstående exempel ens ge en föreställning om alla de områden, som en fiskets forskningsverksamhet skulle omspänna, möjligen att antyda hur vitt skilda frågor, som kunna uppkomma. Att erhålla en lösning på alla uppkommande spörsmål kommer med visshet att kräva ett samordnande av erfarenheter från vitt skilda forskningsområden.

Inom ett närliggande område, nämligen jordbruket, har det likartade problemet blivit löst genom tillskapandet av en ny institution, som benämntast jordbrukets forskningsråd. Trots att detta icke varit i verksamhet längre än sedan år 1945, ha redan resultat kunnat redovisast, vilka varit av

stor betydelse för våra jordbrukare. Det finnes all anledning att antaga, att om för fisket tillskapades en motsvarande organisation, som lämpligen kunde benämnas *fiskets forskningsråd*, skulle betydande resultat för fiskerinäringens förbättrande åstadkommas.

På fiskets och havsforskningens område finnes redan ett antal verksamma institutioner. Genom tillkomsten av fiskeristyrelsen ha resurserna för ett målmedvetet arbete för höjande av fiskerinäringen i icke oväsentlig grad blivit ökade. Särskilt för fiskeristyrelsen men även för andra på fiskets område verksamma torde det vara till stor fördel att det finnes tillgång till ett organ, där skilda forskningsresultat på fiskets område i samordnad form kunde följas och bearbetas i syfte att göra dem möjliga att praktiskt utnyttja.

Det är därför synnerligen angeläget, att ett fiskets forskningsråd kommer till stånd och utrustas med tillräckliga ekonomiska resurser. Det bör sålunda bland annat skapas möjligheter att redan på området verksamma krafter frigöras från mer eller mindre rutinmässigt arbete för att kunna helt ägna sig åt forskning och försöksverksamhet. En annan synnerligen väsentlig uppgift för ett fiskets forskningsråd är att göra forskarnas erfarenheter tillgängliga, så att de kunna utnyttjas av andra forskare eller för praktiskt arbete.

Att närmare angiva hur ett fiskets forskningsråd bör vara organiserat, vilka resurser det bör förfoga över, vilka befogenheter det bör äga, huru dess uppgifter böra beskrivas, torde icke vara möjligt utan att en förutsättningslös utredning därom verkställs.

Vi föreslå sålunda,

att riksdagen måtte besluta hos Kungl. Maj:t hemställa att Kungl. Maj:t ville låta utreda och avgiva förslag om inrättandet av ett fiskets forskningsråd.

Stockholm den 25 januari 1950.

Ernst V. Staxäng.

C. O. Carlsson
i Bakeröd.
